

GORRABLANC

GORRABLANC, Serra de ~

Contrafort del Puigmal, 2550 m. alt., a la línia de carena que separa la Vall de Ribes (Toses) de l'Alta Cerdanya (Valleboquera).

PRON. MOD.: *górablán*, oït (Coromines) a Vallcebolera (xxiii, 54) i *górublán*, a Puigcerdà, 1922 i a Vallcebolera, 1959.

ETIM. Forma alterada del nom del *gorjablanc* 'espècie de mart', salvatgina d'aquelles contrades, de pell¹⁰ estimada (DECat IV, 570b3-19). Potser GURGI-ALBU > *Gorji*- amb ALBU reemplaçat per *blanc*. J. F. C.

GORRAPTES, Serra de ~

És la que separa la Palma d'Ebre de la Torre de l'Espanyol. Veg. els mapes. Oït en les enqs. de Cor. el 1936.

DOC. ANT. L'any 1237 es donà als Templers carta²⁰ de població del lloc de *Gorrapte*, de la comanda d'Ascó, lloc que els erudits no han sabut identificar (Miret, *TemplH.*, 238; Font Rius, *C. d. p. i*, 803).

ETIM. Com que les muntanyes de la serra de Gorraptes són plenes de coves i grans balnes, probablement ve de l'àrab *gār ar-râbiṭa* 'cova de l'ermita', amb superposició sillàbica (de *ar-ar*), i *â* pronunciada *o*: com és normal en contacte amb *r* i amb *ġ*. L'àrab vulgar emmudeix la *i* dels participis actius (com ho era *râbiṭa*).²⁵

Gorrissa, V. *La Quar*

El GOS

Poblet del Segre mitjà, entre Urgell i Segarra, agre. a Oliola, a mig camí de Tudela, i uns 5 k. al SO. de Ponts.

PRON. LOCAL: *al gós*, del *gós*, oït a Artesa i a La Sentiu, Casac. 1920; *al gós* a Cabanabona, 1931⁴⁰ (29, 223).

MENCIONS ANT. 1168, el comte d'Urgell: «Ermengaudus comes et Marchio --- donamus Sancte Marie *Gualteriensi* [Gualter, 7 k. NE. del Gos] ipsam decimam quod nos habemus --- in ipsas vineas que vocant ad *ipsum Cursum* ---, afr. I in villa usque ad *Modol*, II ipso *Reger Comtal* usque in *Carriga* --- Sig. Arberti de *Taravad*. ---». Els noms del context asseguren la identificació d'aquest lloc amb *El Gos*: *Modol* es refereix al «reguer comtal», o sigui un trajecte d'un canal, construït sens dubte pels comtes d'Urgell, en aqueixos llocs, prop del Segre: encara avui els trajectes del canal d'Urgell duen el nom de *mòduls*; *Taravad* (o *Taravaldo*, *Taravau*), era el nom antic de la vall de la Baronia de Rialb, que desemboca al Segre per Gualter, i *Gualter* es troba a 7 k. del Gos.⁴⁵

També en la documentació de l'antic Monestir de Gualter, conservada a l'Arx. de Solsona, vaig llegir (com l'anterior) un doc. de 1495, on el Prior de Gualter ven «quandam albarda», que té «en el lloc dit⁶⁰

El Cos», del te. de Ponts. En un doc. de 1699 conservat a l'arxiu de Ponts, es llegeix: «dits llochs y tèrmenes de *Plandegau*, *Gos*, Serra Alta y Baxa», citat pel Dr. Montanyà en la seva conscienciosa monografia⁵ «Topografia Mèdica de *Pons*», p. 44; ell mateix a la p. 94 escriu *Gos*, junt amb «lo conreu del Gos» (a la fe d'errades, p. 303, ho esmena en *Algós*, probablement sense raó, però confirmant tanmateix que a Ponts s'usa amb article, i que ell ho considera normal).

L'ús amb article acaba de confirmar que deu tractar-se d'un antic mot apel·latiu, que en definitiva ha de ser el ll. CŪRSUS, d'acord amb la forma *ipsum Cursum* que revesteix en el doc. de 1162, el més antic d'aquest¹⁵ NL. De CURSUS prové el cat. *cós* (com és ben sabut, diferent de *cos* CORPUS) (DECat II, 958b2-31): d'on vénen noms de pdes. de terra i topònims menors en els te. L'Arboç, Vinyols, Montagut (i cf. supra art. *Cos*). Potser en el sentit de 'solar per edificar' (*AlcM cós* I, 2), com es podria deduir del context del doc. de 1495, entenent que el prior de Gualter s'ho ven per a tal objecte.

Però més aviat en un sentit més pròxim al del verb *córrer*: potser no tant en el sentit de 'cursa, correguda' (DECat, 958b41-56,2-5), sinó en el més abstracte, i primitiu, de 'curs, lloc per on corre quelcom': puix que es tracta d'un trajecte del reguer o canal en el doc. més antic, de 1168; i és prop de les alberedes (del Segre o altre curs d'aigua); igualment és natural que hi³⁰ hagi conreus (Montanyà). Quant a l'atenuació de la *k*- inicial en *g*- és el fet tan repetit, que ja hem explicat a l'article *Golmés*; cf. *carriga* en el citat doc. de 1168.

És clar que pogué ajudar-hi l'etim. pop., per influència de *gos* 'ca', mot que també havia tingut variants amb *c*- (*cussa*, *cusset*, *quisso*, oc. ant. *caus*) i no és pas mot rar en la toponímia menor: roques anomenades així per comparació de forma (singles *Penya La Gossa* a Benimantell, Benifato, Ribesalbes, xxxv, 18.8, 35.20, xxix, 111.18), *Carrer dels Gossos*, barri de la ciutat de Vic, *Salt dels Gossos*, te. Noves (xxxvii, 192.13); i singles *Font del Gos* a Civís i a Fondegulla (xxxvii, 166.9; xxx, 4.13).

GOSCONS, veïnat de la batllia d'Arenys que Pons Guri (p. 201) ajunta amb Torrentbò; ja en el Capbreu del Mon. de St. Pol de Mar (princ. S. xiv) que publica ell: on forma part del nom del «mansus Catà de *Guasconibus*» i el «mansus Thome de ~» (idem), p. 213.14, 120. *Guascó* (< WASKON) era la forma catalana originària del nom dels habitants de Gascunya.

GÓSOL

L'antiga i cèlebre vila pirinenca entre l'alt Berguedà, l'Urgellet i la Serra de Cadí.

PRON. MOD.: *gózul*, que és la pron. pròpia de tota la zona pirinenca, recollida a molts pobles: per Casacuberta a Padrinàs, 1920; i jo ho anotava així a La